

Més que una biografia

GARCIA I PUJADAS, Xavier
Biografia d'Esteve Fàbregas i Barri.
L'escriptor. El creador. L'home.
Ed. Selecta-Catalònia,
Barcelona, 1992, 190 pp.

He llegit la biografia de l'escriptor lloretenc Esteve Fàbregas i Barri en un parell de dies. Aquest fet revela, d'entrada, dues coses: l'interès de les dades que s'hi aporten i la fluïdesa amb què l'autor, Xavier Garcia i Pujades, ha trenat paràgraf rere paràgraf, des del començament. Així, tant es llegeixen amb gust els primers capítols dedicats a la infantesa (1910-1924), a l'adolescència (1924-1930) i a la joventut (1930-1939), que són aquells on, possiblement, hi ha més xafarderia –en el bon sentit de la paraula– o, dit d'altra manera, exteriorització de vivències i situacions del personatge que –en línies generals– es desconeixien, com els capítols següents, i sobretot els darrers, en què, més que l'home, el protagonisme l'agafa la seva obra.

Els qui coneixem l'Esteve Fàbregas, personatge d'un temperament nerviós, veïment i imparable en les seves explicacions, d'una capacitat de treball extraordinària i amb un cervell exercitat constantment a pensar, teníem força clar, *a priori*, que aquesta biografia havia de ser una mica difícil, per moltes raons. Una d'elles, aquesta loquacitat a què fèiem referència, que havia d'obligar Xavier Garcia a un exercici constant de síntesi i d'ordenació dels continguts. M'atreviria a dir, però –i això no és una crítica–, que el llibre està profundament influït, vulgues que no, pel tarannà del biografiat i, quan intenta relacionar coses passades i coses més presents, de tant en tant fa uns cops de «moviola» –en aquest cas de ploma– que, si bé poden despistar momentàniament el lector, queden aclarides de seguida i que, realment, s'avenen a la forma amb què, en les seves converses, Fàbregas monologa aportant un gran luxe de detalls i anant endavant i endarrere, per acabar, després d'un divertit circumloqui, al punt on s'estava. Una mica, des del nostre punt de vista, el text traspua aquesta realitat. I és que, d'altra banda, com molt bé posa de manifest el biògraf, en Fàbregas tot forma una realitat. Per un cantó té present el passat, per l'altre viu el present, i per l'altre planeja el futur.

És normal que sigui així, òbviament, en un home que simultaneja diverses ocupacions, fonamentalment dues: la intel·lectual i la d'hisendat.

D'una banda, l'activitat creativa, amb temes d'abans o d'ara, i de l'altra, la del «modus vivendi» que l'obliga, amb les diverses propietats que té, a seguir de prop no solament l'aventura turística sinó els dictàmens d'un pla general d'ordenació urbana, posem per cas. En definitiva, Fàbregas sintetza en una sola persona allò que els clàssics en deien l'oci i el negoci –és a dir, la negació de l'oci. En el fons, el biografiat, en prendre partida pel desplegament intel·lectual –potser, també, per això ho ha pogut fer– ha tingut la sort de fer realitat allò que Jahvè va dir a Salomó –Xavier Garcia, al·ludint-ho, ho recull en el llibre–: «Puix que, entre els dons que t'he ofert, has escollit el millor –el seny–, te'ls donaré tots tres: saviesa, riquesa i poder». Fàbregas, efectivament, ha estat un home culte, ric –en fructificar l'herència patrimonial rebuda– i poderós, perquè en molts moments de la seva vida ha tingut –i té– els ressorts adients per controlar i potenciar el que ha volgut des de la Casa de la Vila i des d'altres llocs.

Si s'explica que una persona que perd un ull agafa més força i sensibilitat en el que li queda, s'ha d'entendre per què l'Esteve Fàbregas, afectat d'una paràlisi de petit, va concentrar tota la seva capacitat de fer en el seu cervell, i la seva vida –i la biografia en ressegueix l'obra amb pèls i senyals– va ser un manifest constant d'aquesta activitat de l'intel·lecte.

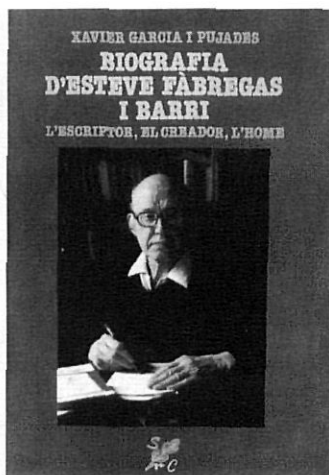
El capítol quart té tot el «morbo» –i ho dic expressament i de forma desenfadada– de veure

com Xavier Garcia explica l'etapa de falangista d'Esteve Fàbregas, època que es clou, pràcticament, quan el 18 de juliol de 1965 el cap de l'Estat li atorga la Creu de l'Orde de Cisneros. El biògraf, recollint les explicacions de l'escriptor, situa aquesta etapa dins del context del pensament de Fàbregas aplegat, sobretot, en el seu llibre *Alba de Prima*, que converteix la seva vida en una dialèctica constant de conèixer i provar, d'aprofitar el bo de cada cosa, de trempar els temps i de coronar tot això sota el lema «Nos autem omnium» (Jo, de tots) o aquell altre «Sursum omnes», (amunt tots!) que ha fet posar a la seva sepultura familiar.

«Un biògraf –diu textualment Garcia en un moment– no s'ha de deixar menjar pel biografiat, sinó que, essencialment, s'hi ha de sentir atret». Més que menjar pel biografiat, Garcia potser ha quedat desbordat per l'obra del biografiat. Els darrers capítols –cinquè i sisè– recullen allò que anomena «els anys fecunds» i «la jubilació activa» i la riquesa de dades amb què Xavier Garcia deixa constància dels llibres, opuscles i treballs diversos publicats per l'autor i dedicats fonamentalment a la cultura catalana, ens fan desaparèixer una mica l'home, els seus problemes, els seus horaris, tot un anecdotari que potser no canviaria res però, al costat de l'intel·lectual, compromès o no compromès en la cosa pública, ens retrataria més l'individu subjacent. I encara una cosa: en algun lloc potser caldria haver insistit més en el paper que en la vida d'Esteve Fàbregas ha jugat la seva dona. Sense ella, la seva comprensió i l'esperit de servei, l'obra de l'Esteve Fàbregas no hauria pogut ser la mateixa.

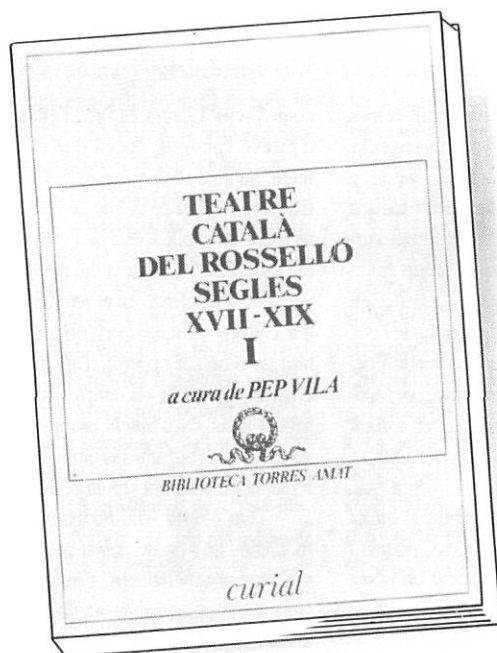
Resumint: una bona biografia, excel·lentment escrita per un periodista que ja té llargues hores de vol, premis rebuts i força obra publicada –i tot això es nota– sobre un personatge clau de la història lloretenca. A partir del llibre –molt ben editat i amb un centenar d'il·lustracions fora del text– no solament es coneix i s'entén més la figura de l'escriptor lloretenc sinó que s'hi troba paral·lelament –i això també és important– l'ambient i l'evolució de la vila que el va veure néixer. En aquest sentit, és més que una biografia.

Joan Domènech i Moner





curial edicions catalanes



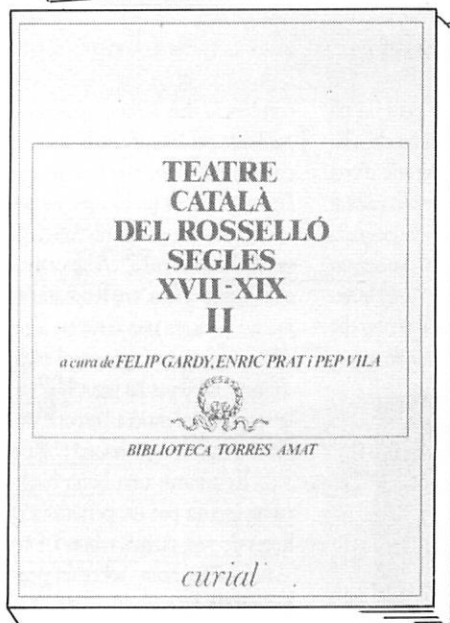
Teatre català del Rosselló Segles XVII-XIX

I

A cura de Pep Vila.

La *Relació dramàtica de la nativitat del Fill de Déu* i la *Lloa per la comèdia del «Desdeny ab lo desdeny»* eren fins ara dues obres inèdites i desconegudes, l'edició de les quals constitueix una nova aportació a l'estudi del nostre teatre barroc.

«Biblioteca Torres Amat», 7



II

A cura de Felip Gardy,
Enric Prat i Pep Vila.

Lo judici de Paris, pastor és una obra bilingüe catalano-occitana del segle XVIII (1730), anònima, de tema mitològic, conservada en un únic manuscrit de la Biblioteca Municipal de Montpeller.

«Biblioteca Torres Amat», 10

curial edicions catalanes

bruc, 144 - 08037 barcelona - t. 458 81 01 i 207 13 40